

G) Igazgatás, ügyvitel

Az Intézet vezetősége, az Igazgatóság (PÉCSI M., MAROSI S., GALAMBOS J.), a Tudományos Titkárság (FARKAS R.-NÉ [májusig], SZABÓ J.-NÉ [októbertől], SZENTI E.-NÉ, TÁRKÁNYI L.-NÉ, VARGA GY.-NÉ, VÉNYIGE L.-NÉ), továbbá a Gazdasági Osztály és Gondnokság (DÁNIEL M. gazdasági vezető, FILISZÁR L.-NÉ, GLEMLA I.-NÉ, KAPLONYI P. [áprilisig], NEMES J.-NÉ, STIPICH B.-NÉ) 1990-ben is sikerrel igyekezett az Intézet szellemi és anyagi kapacitását kamatoztatni, célszerűen koncentrálni. Az elmúlt évben is nagy figyelmet fordítottunk korszerű módszerek bevezetésére, eszközök alkalmazására, a kutatást szolgáló infrastruktúra fejlesztésére, ami hozzájárult ahhoz, hogy az év zárásával egyidejűleg az 1986-1990. évi középtávú tervünkben kitűzött célokat is sikerrel valósítottuk meg. (Az öt esztendő tevékenységéről összeállított beszámolóinkat külön tesszük közzé.)

Frisnyák Sándor: Magyarország történeti földrajza. - Tankönyvkiadó, Budapest, 1990. 212 old.

A közelmúltban látott napvilágot FRISNYÁK S.-nak, a Tankönyvkiadó gondozásában megjelent legújabb munkája „Magyarország történeti földrajza” címen. Az igen gazdagon illusztrált, reprezentatív kivitelezésű, jó szerkesztésű, színvonalas munka hézagpótló szerepet tölt be a hazai földrajzi szakirodalomban.

A 3000 példányban megjelent mű a földrajzszakos pedagógusok és tanárjelöltek kis könyvtárából nem hiányozhat, de a geográfia iránt érdeklődőknek is „kellemes” és hasznos olvasmányául szolgál.

A szerző széles körű irodalombázisra támaszkodik és áttekinti a történeti földrajzzal kapcsolatos állásfoglalásokat, főbb irányzatainak kialakulását és jelentősebb művelőinek munkásságát. Hangsúlyozza, hogy a 20. sz.-i magyar geográfiában a történeti földrajzot fontos, de nem önálló diszciplínaként értékelték, és a társadalom-(gazdaság)-földrajz részének tartották. Ez a szemlélet szinte a mai napig érvényesül. A szerző párhuzamot von a történeti földrajz feladatát illetően a geográfusok és a történészek értelmezése között. A régi felfogást szembeesíti az új nézetekkel, amelyek szerint a történeti földrajz a geotudományok rendszerében önálló tudomány szerepet tölt be. SOMOGYI S. pl. úgy definiálja, hogy „...a történeti földrajz az elmúlt időszakok olyan tájainak oknyomozó és magyarázó leírását adja, amelyben már ott élt és hatott az emberi társadalom is.”

FRISNYÁK S. könyve a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán 1988-89-ben tartott előadássorozatának összefoglalása. A munka célja a szerző megfogalmazása szerint az, hogy a rendelkezésre álló irodalmi és statisztikai források, a 18-19. sz.-i térképek és más tárgyi dokumentumok alapján olyan fejlődésképet vázoljon fel, amelynek központi tényezője az ember, a földrajzi környezetet átalakító és a természeti erőforrásokat racionálisan hasznosító társadalom. A munka időkeresztnetszete a honfoglalástól 1945-ig tart, térbeli kerete pedig a mindenkori országhatár.

A könyv az általános eligazítást és bevezetést szolgáló előszó után hat — kronológiailag egymást követő — nagyobb fejezetből áll, s a mához közeledve, érthető okok miatt nagyobb részletességű elemzést tartalmaz.

Az első egység a korai feudalizmus időszakát (10-13. sz.) öleli fel, de ezen belül külön kimunkálta a bányaipart és a kohászatot az államalapítástól a 16. sz. közepéig. Külön egység taglalja a virágzó és a kései feudalizmus korát, s információ-gazdagságával tűnik ki a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet elemzése.

Jól sikerült, fajsúlyos fejezete a munkának a magyar gazdaság tőkés átalakulásának bemutatása. Ennek az egységnek a tagolása is megkönnyíti az olvasónak a tájékozódást. Az utolsó egység az 1918 és 1945 közti időszak geográfiai kérdéseit ecseteli.

Az egész könyvet korszerű, komplex földrajzi szemlélet, az ok-okozati összefüggések feltárása és a szemléletességre való törekvés hatja át.

ABONYINÉ PALOTÁS JOLÁN